

ครอบครัววัยรุ่นชนบทอีสานในยุคโลกาภิวัตน์¹

Adolescence's family of rural Isan in the globalization

กิตติวดี สีดา²

ดุษฎี อายุวัฒน์³

มณีมีย์ ทองอยู่⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) บทบาทครอบครัววัยรุ่นชนบทอีสานในยุคโลกาภิวัตน์ 2) ปัจจัยที่กำหนดบทบาทครอบครัววัยรุ่นชนบทอีสานในยุคโลกาภิวัตน์ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม (focus group) ค้นหาครอบครัววัยรุ่น ด้วยหลักการของ Snow Ball มีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มผู้รู้ในชุมชน กลุ่มครอบครัววัยรุ่น และกลุ่มพ่อแม่หรือผู้ปกครอง

ผลการศึกษา พบว่า ครอบครัววัยรุ่นชนบทอีสานในยุคโลกาภิวัตน์ ทำบทบาทความเป็นบิดา มารดา ได้ค่อนข้างน้อย เป็นผลมาจาก การมีครอบครัวที่ยังไม่มีความพร้อม โดยพบว่าแรงจูงใจที่นำมาสู่การแต่งงาน ส่วนใหญ่แล้ว เป็นเพราะฝ่ายหญิงตั้งครรภ์ก่อนแต่งงาน ซึ่งปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการทำบทบาทของครอบครัววัยรุ่น คือ 1) การสนับสนุนจากครอบครัวของพ่อแม่ หากครอบครัวไหนที่มีพ่อแม่คอยให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน ที่อยู่อาศัย ก็จะทำให้วัยรุ่นไม่ต้องหุ่มเททำงานหนักมาก มีเวลาที่จะเลี้ยงดูบุตร แต่การที่พ่อแม่ของวัยรุ่นไม่ไว้วางใจในตัววัยรุ่นพยายามที่จะเลี้ยงดูหลานแทนพ่อแม่วัยรุ่น เป็นผลทำให้วัยรุ่นทั้งชายหญิง เกิดความเคียดแค้น และปิดกั้นการเลี้ยงดูบุตรให้กับพ่อและแม่ ปัจจัยต่อมาที่มีผลต่อการทำบทบาทของครอบครัววัยรุ่น คือ 2) ลักษณะการอยู่อาศัยของครอบครัว โดยพบว่า ครอบครัววัยรุ่นที่อาศัยอยู่กับครอบครัวของพ่อแม่ฝ่ายหญิงจะทำบทบาทได้น้อยกว่าครอบครัววัยรุ่นที่อาศัยอยู่กับครอบครัวของฝ่ายชาย เนื่องจากไม่มีความกดดันเรื่องการเป็นสะใภ้ที่ดี และต้องเคารพญาติฝ่ายสามี นอกจากนี้ ความคาดหวังในอนาคตของพ่อแม่ที่มีต่อวัยรุ่น มีผลต่อการทำบทบาทของครอบครัววัยรุ่น กล่าวคือ ครอบครัวของวัยรุ่นที่พ่อแม่มีความคาดหวังในเรื่องการศึกษา การงาน และครอบครัว จะพยายามที่จะเป็นพ่อและแม่ที่ดี มากกว่า ครอบครัววัยรุ่นที่พอกับแม่ไม่ได้แสดงความคาดหวังในตัวบุตร

คำสำคัญ : บทบาท/ครอบครัววัยรุ่น/โลกาภิวัตน์

1. เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง ครอบครัววัยรุ่นชนบทอีสานในยุคโลกาภิวัตน์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาการพัฒนามหาวิทยาลัยขอนแก่น 2551

2 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาสังคมวิทยาการพัฒนามหาวิทยาลัยขอนแก่น

3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

4 อาจารย์ประจำ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น